

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 50049

гр. София, 07.03.2023 г.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, Четвърто гражданско отделение, в закрито заседание на шестнадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: АЛБЕНА БОНЕВА

ЧЛЕНОВЕ: БОЯН ЦОНЕВ

МАРИЯ ХРИСТОВА

като разгледа, докладваното от съдия Боян Цонев, гр. дело № 2618 по описа за 2022 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по касационна жалба на ищеца С. Р. А. срещу решение № 90/11.04.2022 г., постановено по въззивно гр. дело № 38/2022 г. на Монтанския окръжен съд. Въззивното решение е обжалвано в частта, с която, при постановени частична отмяна и частично потвърждаване на първоинстанционното решение № 260397/02.11.2021 г., поправено с решение № 260437/14.12.2021 г., постановени по гр. дело № 2452/2020 г. на Монтанския районен съд, като краен резултат, предявеният от жалбоподателя срещу „Агромашина груп“ ООД, иск с правно основание чл. 200 от КТ е отхвърлен за разликата над сумата 7 496.68 лв. до пълния му предявен размер от 45 000 лв., претендирана като обезщетение за неимуществени вреди в резултат на трудова злополука от 07.12.2017 г., ведно със законната лихва от тази дата до окончателното плащане; разноските по делото са възложени в тежест и на двете страни.

Касационната жалба е процесуално допустима – подадена е в срок от процесуално легитимирана за това страна срещу подлежащо на касационно обжалване въззивно решение. В жалбата се поддържат оплаквания и доводи за неправилност на обжалваната част от същото, поради нарушение на материалния закон и необоснованост – касационни основания по чл. 281, т. 3 от ГПК.

В изложението по чл. 284, ал. 3, т. 1 от ГПК на касатора-ищец, като общи основания за допускане на касационното обжалване по чл. 280, ал. 1 от ГПК, са формулирани следните правни въпроси: 1) длъжен ли е съдът да посочи всички относими обстоятелства и реално да ги съпостави с

конкретните увреждания на пострадалия и настъпилите последици, като ги съобрази в цялост, оцени значението им за размера на вредите; 2) относно обществения критерий за справедливост по чл. 52 от ЗЗД, и по-точно – длъжен ли е съдът да извърши задълбочено изследване на общите и специфични факти, формиращи съдържанието на понятието „справедливост“; 3) кой момент е меродавен за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди; и 4) следва ли от обезщетението за неимуществени вреди да се приспада изплатеното на пострадалото лице обезщетение за временна неработоспособност от общественото осигуряване. Жалбоподателят навежда допълнителното основание по чл. 280, ал. 1, т. 1 от ГПК за допускане на касационното обжалване, като поддържа, че тези въпроси са разрешени от въззивния съд в противоречие с практиката на ВКС, и конкретно: първите два въпроса – с решение № 168/29.11.2018 г. по гр. дело № 5005/2017 г. на III-то гр. отд., решение № 121/15.11.2017 г. по гр. дело № 5321/2016 г. на III-то гр. отд., решение № 86/06.06.2017 г. по гр. дело № 3856/2016 г. на III-то гр. отд., решение № 82/20.04.2021 г. по гр. дело № 1811/2020 г. на III-то гр. отд. и решение № 167/30.12.2020 г. по гр. дело № 591/2020 г. на III-то гр. отд.; третият въпрос – с решение № 510/30.10.2010 г. по гр. дело № 1923/2009 г. на IV-то гр. отд. и решение № 217/27.03.2013 г. по гр. дело № 1038/2012 г. на IV-то гр. отд.; и четвъртият въпрос – с решение № 43/08.02.2013 г. по гр. дело № 174/2012 г. на IV-то гр. отд., решение № 54/23.04.2019 г. по гр. дело № 3649/2018 г. на III-то гр. отд., решение № 268/25.03.2021 г. по гр. дело № 1030/2020 г. на IV-то гр. отд. и решение № 17/29.03.2022 г. по гр. дело № 1924/2021 г. на III-то гр. отд. Касаторът поддържа също, че по тези въпроси има противоречива практика на ВКС.

Ответникът „Агромашина груп“ ООД в отговора на касационната жалба излага съображения, че не са налице основания за допускане на касационното обжалване, като в тази връзка също се позовава на практика на ВКС; при условията на евентуалност заявява и становище за неоснователност на жалбата.

За да постанови решението си в обжалваната част, въззивният съд, след обсъждане на установените по делото релевантни обстоятелства, е намерил сумата 25 000 лв. за справедлив размер на обезщетението за физическите болки и психическите страдания – неимуществените вреди, претърпени от ищеца в резултат на процесната трудова злополука от 07.12.2017 г. Съдът е приел, че от така определеното обезщетение,

съгласно чл. 200, ал. 3 от КТ следва да се приспадне полученото от ищеца обезщетение за временна нетрудоспособност, поради уврежданията, търпени от злополуката, установено в размер на 17 503.32 лв. и изплатено му в периода 07.12.2017 г. - 01.12.2018 г. С оглед това въззивният съд е достигнал до решаващия си извод по делото, че предявеният иск се явява основателен за сумата 7 496.68 лв., до който размер следва да бъде уважен. В тази връзка окръжният съд е изложил следните съображения: Разпоредбата на чл. 200, ал. 3 от КТ не диференцира отговорността на работодателя според вида вреди, а я определя като разлика между действително претърпените имуществени и неимуществени вреди, и обезщетението по общественото осигуряване, поради което това получено обезщетение поради временна нетрудоспособност подлежи на приспадане и от обезщетението за неимуществени вреди. Това е така, тъй като се касае за едно общо обезщетение, покриващо отговорността на работодателя за вредите, които работникът е претърпял при и във връзка с престиране на работната си сила. Различното естество на вредите, различните средства за доказване не отменят общото им основание – трудовата злополука. За тези свои изводи въззивният съд се е позовал на практика на ВКС по приложението на чл. 200, ал. 3 от КТ, обективизирана в решение № 208/19 г. от 12.05.2020 г. по гр. дело № 4494/2018 г. на IV-то гр. отд., решение № 77/13.04.2018 г. по гр. дело № 2735/2017 г. на IV-то гр. отд. и решение № 227/25.10.2016 г. по гр. дело № 1405/2016 г. на IV-то гр. отд.

Настоящият съдебен състав намира, че последният (четвъртият) формулиран в изложението на касатора материалноправен въпрос – такъв по тълкуването и приложението на чл. 200, ал. 3 от ГПК (следва ли от обезщетението за неимуществени вреди да се приспада изплатеното на пострадалото лице обезщетение за временна неработоспособност от общественото осигуряване), е обуславящ горните правни изводи на въззивния съд в обжалваното решение.

Съдът намира също, че е налице и твърдяното от жалбоподателя противоречие в практиката на ВКС по този въпрос.

В посоченото от въззивния съд решение № 77/13.04.2018 г. по гр. дело № 2735/2017 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, е прието следното: Дължимото обезщетение за вреди от трудова злополука се определя от сбора на претърпените имуществени вреди (претърпени загуби и пропуснати ползи) и неимуществени вреди. Имууществените вреди се установяват по вид и размер и се кумулират, неимуществените вреди се

определят по справедливост, и от получената обща сума се намалява полученото обезщетение и/или пенсията по общественото осигуряване, съгласно разпоредбата на чл. 200, ал. 3 от КТ. Същото разрешение е възприето и в решение № 321/26.04.2010 г. по гр. дело № 4161/2008 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, както и в другите две решения, на които се е позовал въззивният съд – решение № 227/25.10.2016 г. по гр. дело № 1405/2016 г. на IV-то гр. отд. на ВКС и решение № 208/19 г. от 12.05.2020 г. по гр. дело № 4494/2018 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, а също и в посоченото от ответника в отговора на касационната жалба, решение № 149/13.01.2021 г. по гр. дело № 4301/2019 г. на III-то гр. отд. на ВКС. В последните три решения е изтъкнато и че когато разпорежда, че работодателят дължи обезщетение за разликата между причинената вреда – неимуществена и имуществена, законът не предвижда намаляването да се извършва само в случаите на предявени претенции за имуществени вреди.

Противоположно е разрешението, дадено с посоченото от касатора решение № 54/23.04.2019 г. по гр. дело № 3649/2018 г. на III-то гр. отд. на ВКС, а именно: Хипотезата на чл. 200, ал. 3 от КТ, която предвижда приспадане на обезщетението от общественото осигуряване, е конкретизация на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване. Един от случаите на неоснователно обогатяване е когато се плаща два пъти за едно и също нещо, респективно два пъти се задоволява един и същи интерес. В случая доколкото конкретната норма (чл. 200, ал. 3 от КТ) не допуска неоснователно обогатяване, то тя не допуска два пъти да се обезщетяват едни и същи вреди – веднъж от работодателя, и втори път от общественото осигуряване. Когато обезщетението от общественото осигуряване компенсира загубата на трудовото възнаграждение, то следва да се приспадне от присъденото обезщетение за пропуснати ползи, причинени от трудовата злополука и изразяващи се в неполучено трудово възнаграждение. Само в този случай неприспадането на сумата би довело до двойно плащане и съответно до неоснователно обогатяване. Обезщетението за неимуществени вреди компенсира причинените болки и страдания чрез предоставяне на други блага. Това обезщетение, съответно неимуществените вреди нямат връзка с обезщетението по общественото осигуряване, което компенсира загубата на трудовото възнаграждение, представляваща имуществена вреда от вида на пропуснатата полза. Поради това получаването на двете обезщетения – за неимуществени вреди по чл. 200 от КТ и обезщетението от общественото осигуряване, компенсиращо

загубата на трудовото възнаграждение, не е двойно плащане и не води до неоснователно обогатяване, а напротив – до пълно и справедливо обезщетение на причинените видове вреди. В същия смисъл е и посоченото от жалбоподателя решение № 43/08.02.2013 г. по гр. дело № 174/2012 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, в което също по правен спор по чл. 200 от КТ е прието, че в нарушение на закона – чл. 51, ал. 1 от ЗЗД и задължителната съдебна практика – ППВС № 4/1968 г., въззивният съд е приспаднал от дължимото обезщетение за неимуществени вреди, сумата, която е изплатена на ищеца като обезщетение за временна неработоспособност; прието и че това плащане касае имуществените вреди на ищеца.

Останалите две посочени от касатора – решение № 268/25.03.2021 г. по гр. дело № 1030/2020 г. на IV-то гр. отд. на ВКС и решение № 17/29.03.2022 г. по гр. дело № 1924/2021 г. на III-то гр. отд. на ВКС, нямат никакво отношение към обсъждания въпрос по тълкуването и приложението на чл. 200, ал. 3 от ГПК.

Следва да се отбележи и че посочената в последното цитирано по-горе решение № 43/08.02.2013 г. по гр. дело № 174/2012 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, задължителна практика, обективизирана в ППВС № 4/23.12.1968 г. (т.т. 2-9 от същото), както и обективизираната такава в т.т. 15-17 от ППВС № 7/30.12.1959 г. и в т.т. 5-7 от ППВС № 4/30.10.1975 г., респ. – разясненията в мотивите към тях, съставляват неактуална, респ. – и неотнормирана практика към този въпрос по тълкуването и приложението на чл. 200, ал. 3 от ГПК, тъй като действащата редакция на тази правна норма (ДВ, бр. 100/10.12.1992 г.) е приета и е в сила много след формирането на тази практика на ВС.

При наличието на констатираната по-горе противоречива практика на ВКС, съгласно чл. 292 от ГПК настоящият съдебен състав следва да предложи на ОСГК на ВКС да постанови тълкувателно решение по формулирания от страна на касатора материалноправен въпрос по тълкуването и приложението на чл. 200, ал. 3 от ГПК, но уточнен и конкретизиран съгласно т. 1, изр. 3 - *in fine* от тълкувателно решение № 1/19.02.2010 г. на ОСГК на ВКС, а именно: При определяне размера на дължимата от работодателя разлика съгласно чл. 200, ал. 3 от КТ, следва ли и обезщетението за неимуществените вреди от трудовата злополука или професионалното заболяване да се намали с обезщетението и/или пенсията по общественото осигуряване. Също на основание чл. 292 от ГПК,

касационното производство по настоящото дело следва да бъде спряно до постановяване и обявяване на тълкувателно решение по този въпрос.

Съдът намира, че не е налице твърдяното от жалбоподателя противоречие в практиката на ВКС по отношение на останалите три правни въпроса, формулирани в изложението към касационната жалба, които са такива по тълкуването и приложението на чл. 52 от ЗЗД. По наличието на основание за допускане на касационното обжалване и по тези три въпроса, съдът ще се произнесе след възобновяването на производството по делото – с определението си по чл. 288 от ГПК.

Мотивиран от гореизложеното, Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение

О П Р Е Д Е Л И :

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданската колегия на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по следния материалноправен въпрос:

При определяне размера на дължимата от работодателя разлика съгласно чл. 200, ал. 3 от КТ, следва ли и обезщетението за неимуществените вреди от трудовата злополука или професионалното заболяване да се намали с обезщетението и/или пенсията по общественото осигуряване?

СПИРА производството по гр. дело № 2618/2022 г. по описа на Върховния касационен съд, Четвърто гражданско отделение, до постановяване и обявяване на тълкувателно решение по горния въпрос.

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: